

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهوان
حوزه علمیه فاطمه الزهرا (س) بندرترکمن

مقاله :

نقش فضای مجازی در تضعیف باورهای دینی

استاد راهنمای:

عباسعلی نظر نوکنده

محققین :

خانم حلیمه دلیر

خانم فاطمه محمدزاده

خانم عفت فراهی

تابستان ۹۶

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

تقدیم به

شهداي مدافع حرم که اهدای جان خود باعث حفظ حریم اهل بیت شدند.

چکیده

پیشرفت تکنولوژی و نمود آن در زندگی انسان گریز ناپذیر و در برده ای از زمان انسان ها با چالش هایی بواسطه ورود تکنولوژی های جدید مواجه شدند. گرچه تکنولوژی سعی در بهبود کیفیت زندگی انسان ها دارد اما ناخواسته به همراه خود چالش های اجتماعی-ارزشی نیز به همراه دارد. فضای مجازی بواسطه گسترش اینترنت و اپلیکشن های اجتماعی مختلف رشد و گسترش یافته است و خود چالش هایی به همراه آورده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش فضای مجازی در تضعیف باورهای دینی بانوان انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق دانش آموزان دختر دیبرستان های شهر بندرترکمن می باشد و حجم نمونه با توجه به سطح اطمینان ۹۵ درصد ۸۲ نفر در نظر گرفته شد. پرسشنامه ها بصورت تصادفی ساده در دیبرستان های دخترانه شهر بندرترکمن توزیع گردیدند. در تحلیل داده های حاصل از پرسشنامه ها از آمار توصیفی و شاخص های مرکزیت و همچنین آمار استنباطی و آزمون آماری دو جمله ای استفاده گردیده است. نتایج حاصل از تحقیق نشان می دهد که فضای مجازی صرفا نمی تواند به عنوان یک تهدید شناخته شود بلکه در صورت وجود نظارت و کنترل های لازم و همچنین آموزش لازم برای استفاده مناسب از این فضاها می تواند تاثیرات مثبتی هم داشته باشد. بنابراین باید همزمان هم نظارت و کنترل های لازم برای فیلتر سازی این فضاها انجام پذیر و هم نظارت توسط خانواده ها انجام پذیرد. همچنین باید آموزش لازم به افراد داده شود تا بتوانند به گونه ای از این فضاها بهره ببرند که باعث تضعیف باورهای دینی، ارزشی و فرهنگی آنها نشود.

کلید واژگان: اینترنت، فضای مجازی، باورهای دینی، ارزش های فرهنگی، بندرترکمن

فهرست مطالب

و ان	عذ
ت	صفحه چکیده
فصل اول: کلیات پژوهش	
۳.....	۱-۱- بیان مساله
۴.....	۱-۲- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۵.....	۱-۳- اهداف تحقیق
۵.....	۱-۳-۱- اهداف اصلی
۵.....	۱-۳-۲- اهداف فرعی
فصل دوم : ادبیات نظری تحقیق	
۷.....	۲-۱- پیشینه تحقیق
۸.....	۲-۲- چارچوب و مبانی نظری
۸.....	۲-۲-۲- ویزگی های فضای مجازی
۹.....	۲-۲-۳- فضای مجازی از نظر دانشمندان
۱۰	۲-۴- فضای مجازی از نظر دینداران
۱۰	۲-۵- اصول حاکم بر فضای مجازی
۱۱	۲-۶- اصل حاکمیت قانون
۱۲	۲-۷- اصل مسئولیت‌پذیری
۱۲	۲-۸- اصل اموزش و اگاهی
۱۳	۲-۹- اصل الگوسازی
۱۴	۲-۱۰- نقش فضای مجازی بر باورهای اعتقادی
۱۶	۲-۱۱- راههای استفاده صحیح از فضای مجازی
فصل سوم : روش تحقیق	
۲۱	۳-۱- روش تحقیق

۴-۲-۳- بررسی نقش کنترل ، نظارت و آموزش بر سالم سازی فضای مجازی در جدول ۴- گویه های مربوط به نقش کنترل ، نظارت و آموزش بر سالم سازی فضای مجازی آورده شده است. در این جدول به ۹ مورد به عنوان ابزارهای کنترل ، نظارت و آموزش بر سالم سازی فضای مجازی اشاره شده است.

جدول ۴- بررسی نقش کنترل ، نظارت و آموزش بر سالم سازی فضای مجازی

آزمون دو جمله ای			گویه ها
درصد تاثیر	نسبت مشاهده شده	سطح معناداری	
۷۱٪.	۰.۷۱	۰.۰۰۰	در کاهش معضلات ناشی از فضای مجازی ، بیشترین نقش را بعد حاکمیتی بر عهده دارد
۴۱٪.	۰.۴۱	۰.۰۰۹	برای استفاده در ست از فضای مجازی ، فرهنگ سازی شده است
۶۶٪.	۰.۶۶	۰.۰۳۹	فیلتر سازی شبکه های اینترنتی را بهترین راه حل در کاهش معضلات می دانم
۷۱٪.	۰.۷۱	۰.۰۱۴	الگو سازی را اصل حاکم بر فضای مجازی میدانم
۸۳٪.	۰.۸۳	۰.۰۰۰	سجاد رسانه ای والدین را بسیار موثر در کاهش معضلات اینترنتی می دانم
۸۵٪.	۰.۸۵	۰.۰۰۰	بهترین شیوه استفاده از فضای مجازی را با نظارت والدین می دانم
۶۱٪.	۰.۶۱	۰.۰۰۰	مناسب ترین سن برای استفاده از فضای جازی را از سن ۱۴ سالگی می دانم
۸۹٪.	۰.۸۹	۰.۰۰۰	فرهنگ سازی در فضای مجازی را ضروری میدانم
۷۹٪.	۰.۷۹		سجاد رسانه ای را بر هر فردی در جامعه را لازم میدانم
آزمون دو جمله ای در سطح اطمینان ۹۵ درصد ، مشخصات (Cut Point = 3 ، Test Proportion = 0.50) گرفته شده است.			

با توجه به نتایج جدول ۴- بیشترین تاکید افراد بر نظارت والدین بر فرزندان در استفاده زا فضای مجازی و همچنین کنترل دولتی تحت فیلترینگ فضاهای مجازی از مضمون های مستهجن و غیر اخلاقی و مخالف با ارزش های دینی و فرهنگی جامعه می دانند. در این بین به فرهنگ سازی و در واقع آموزش افراد در استفاده صحیح از این فضاهای نیز ضروری و در سالم سازی استفاده از این فضاهای موثر می دانند.

فصل پنجم

نتیجہ گیری

۱-۵- نتیجه گیری

اینترنت و فضاهای مجازی با توجه به میزان آگاهی یک جامعه هم می تواند نقش تهدید کننده و هم نقش یک فرصت را برای آن جامعه داشته باشد. هرچقدر یک جامعه میزان آگاهی کاربران این فضاهای را افزایش داده و در استفاده از این فضاهای اشاعه و گسترش ارزش‌های دینی و اسلامی فعالتر باشد قطعاً دچار آسیب کمتری خواهد شد. هنگاهی فعالیت گروه‌هایی مبلغ ارزش‌های دینی و اسلامی در فضاهای مجازی گسترش یابد قطعاً عرصه بر معارضان اسلام و دین تنگ‌تر شده و بنابراین بازتاب فعالیت آنها کمتر خواهد شد. در واقع این جامعه و آمادگی جامعه در قبال این چالش تکنولوژیک است که تعیین می‌کند فضای مجازی یک فرصت باشد یا یک تهدید برای آن جامعه. نظارت و کنترل دولت اسلامی و همچنین والدین می‌تواند تاثیر بسزایی بر سالم سازی فضاهای مجازی و استفاده مناسب و صحیح از این فضاهای را داشته باشد. آزاد گذاشتن این فضاهای بطور مطلق نشان دهنده سطح ازادی در جامعه نمی‌باشد و چه بسا با ازاد گذاشتن این فضاهای جامعه را معرض آسیب جدی و غیر قابل جبران گذاشته ایم و لذا نیاز است با توجه به فرهنگ دینی جامعه این فضاهای تعریف شوند و افراد و فضاهایی که معارضان با اسلام و امت اسلامی شناخته می‌شوند مورد شناسایی قرار گیرند و از فعالیت آنها ممانعت به عمل آید.

۲-۵- پیشنهادات

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهادات زیر برای تحقیق حاضر ارائه می‌گردد.

- پیشنهاد می‌گردد با برگزاری کلاس‌های آگاهی از تهدیدها و فرصت‌های فضاهای مجازی در اثر گذاری بر باورهای دینی فرزندان برای والدین میزان آگاهی آنها را افزایش داد و راه‌های نظارت و کنترل فرزندان در استفاده از فضاهای مجازی را تشریح و آموزش داد.
- پیشنهاد می‌گردد با فعالیت بیشتر گروه‌های دینی و فرهنگی و اشاعه و گسترش ارزش‌های دینی در فضاهای مجازی پر کابر خلاء‌های موجود را پوشش داده و بدین وسیله باعث کاهش تاثیر گذاری مطالب ضد دینی و ضد فرهنگی بر جوانان شد
- پیشنهاد می‌گردد در راستای هرچه بهتر فیلترینگ از کابران این فضاهای برای معرفی افراد و همچنین سایت‌ها و کانال‌های خلاف اخلاقی و همچنین ضد دینی و ضد فرهنگی دعوت کرد و به افرادی که

بیشترین همکاری را دارند هدایایی داد تا باعث افزایش انگیزه سایرین برای معرفی و بی تفاوت نبودن نسبت به گسترش چنین مطالب ضد دینی و ضد فرهنگی شد.

منابع

- ۱-امینی،ابراهیم،آیین تربیت،قم،انتشارات اسلامی،۱۳۹۰
- ۲-بستان،حسین،اسلام و جامعه شناسی،قم،پژوهشگاه حوزه و دانشگاه،چاپ پنجم.۱۳۸۷
- ۳-حقیقت کاشانی،محمود،تلویزیون در زندگی کودکان ما،تهران،مرکز تحقیقات مطالعات و سنجش صدا و سیما،۱۳۸۸
- ۴-زهیری،علی اصغر،اخلاق اجتماعی جوانان،قم،انتشارات انصاری،۱۳۸۸
- ۵-ضابط،مصطفی،امنیت در فضای مجازی،سایت
- ۶-مظاہری،حسین،تربیت فرزند از نظر اسلام،تهران،چاپ و نشر بین الملل،۱۳۸۶
- ۷-منطقی،مرتضی،تلفن همراه،تهران،انتشارات عابد،۱۳۹۳
- ۸-عاملی،سعید رضا،استعمار مجازی آمریکا،انتشارات امیر کبیر،۱۳۹۴
- ۹-فارسی نژاد،علی،درباره اینترنت،تهران،نشر ساقی،۱۳۹۴
- ۱۰-کریم خانی،حمزه،هجوم خاموش،تهران،انتشارات عطر یاس،۱۳۹۰